

Dr. Hugo Heyrman

The Porous Boundaries of Reality

Inhoud / Contents

7	Perceptie is 'realiteit' vanop afstand aanraken	166	Biografie Biography
8	Perception Is Touching 'Reality' from a Distance Dr. Hugo Heyrman	168	Solotentoonstellingen Solo Exhibitions
15	Het mysterie van de realiteit is het zichtbare, niet het onzichtbare	170	Groepstentoonstellingen Group Exhibitions
16	The Mystery of Reality Is the Visible, Not the Invisible Dr. Hugo Heyrman	173	Bibliografie Bibliography
21	Schilderijen Paintings	175	Publicaties Publications
23	Lichaamshoudingen		
31	Body Stances Joannes Késenne		
41	Bouwstenen		
45	Building Blocks Joannes Késenne		
73	Werken op papier Works on Paper		
101	Recente studies Recent Studies		
113	Sensibele cross-overs		
116	Sensible Crossovers Joannes Késenne		
121	Pioniersactiviteiten		
123	Pioneering Activities		
127	Vroege werken Early Works		

Als schilder ga ik in dialoog met de poreuze grenzen van de realiteit. Dit dubbele gevoel van betrokkenheid (met gelaagde ervaringen) geef ik een tactiele materialiteit, met de intimiteit en transformatieve mogelijkheden van het geschilderde beeld. Vanuit een onbevangen caleidoscopisch denken is er een fascinatie voor het 'evocatieve moment', een glimp van mogelijkheden tussen aan- en afwezigheid.

Het leven heeft sensibiliteit, beelden en engagement nodig, net zoals het voedsel nodig heeft. Beelden gedragen zich als virussen. Het gaat over hoe we betekenis geven aan wat we ervaren en zien. Hoe navigeren we in een zee van beelden? Het zijn vragen zo oud als de menselijke perceptie zelf: waar ligt de grens tussen beeldvorming en werkelijkheid, hoe worden versies van 'realiteiten' in beeld gebracht, én hoe kijken we naar de wereld in gelaagde werkelijkheden?

De werken zijn inventieve constructies van een (on)bekende werkelijkheid. Reflecties over het onzegbare, het ondefinieerbare van levensvormen, intuïtie en tijd. Ze activeren het denkbeeldige vermogen dat alles wat we zien ook anders kan zijn (zoals het openen van deuren en ramen die 'nog niet' bestonden, of spiegels waar we niet in kijken). Tegelijkertijd belichten ze onderliggende gedragspatronen van lichaamstaal en sociale machtsverhoudingen.

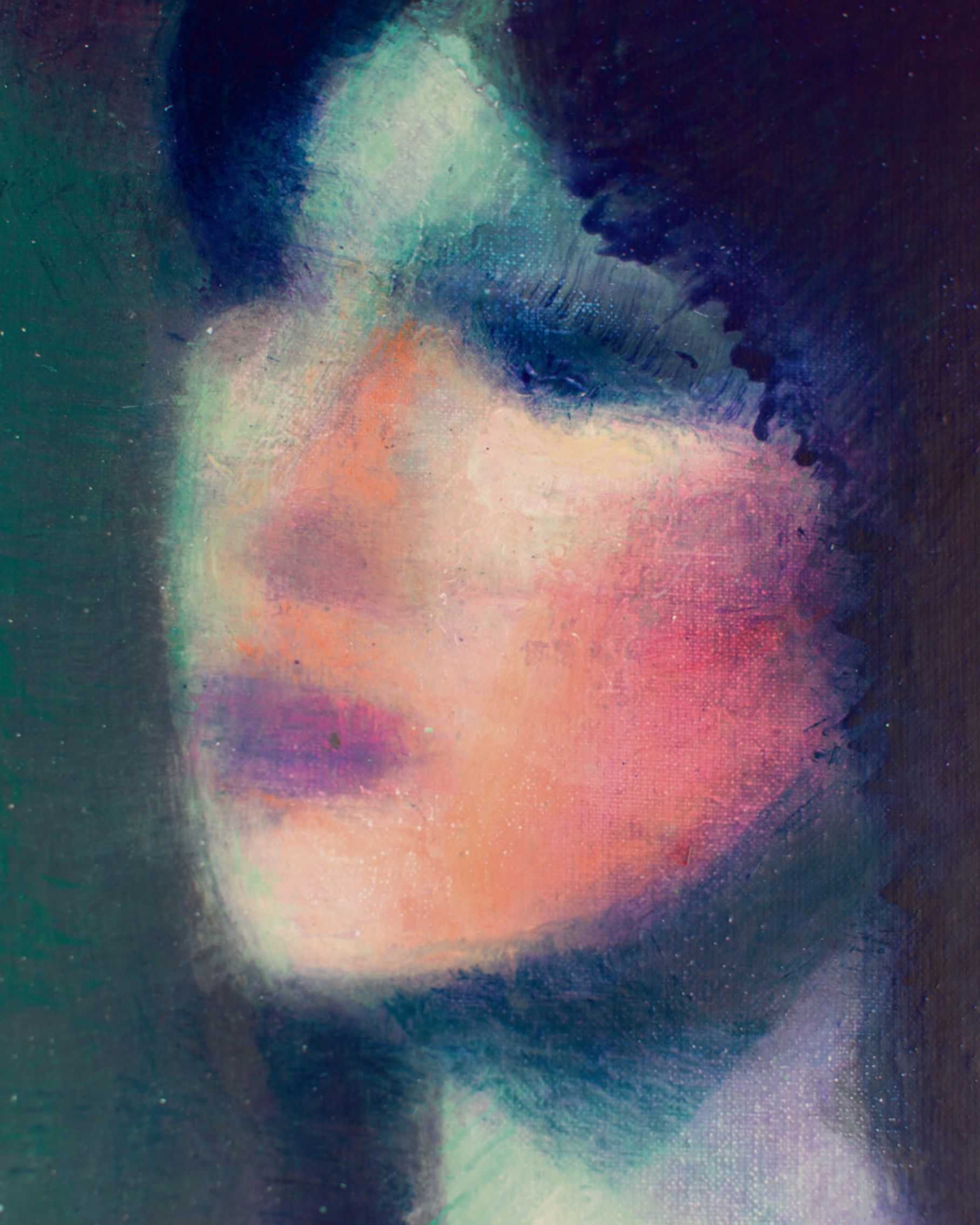
Perceptie is 'realiteit' vanop afstand aanraken

As a painter, I enter into a dialogue with the porous boundaries of reality. I give this double sense of involvement (with layered experiences) a tactile materiality, with the intimacy and transformative possibilities of the painted image. Based on an uninhibited kaleidoscopic thinking, there is a fascination for the 'evocative moment', a glimpse of possibilities between presence and absence.

Life needs sensibility, images and engagement, just as it needs food. Images behave like viruses. It's about how we give meaning to what we experience and see. How do we navigate in a sea of images? They are questions as old as human perception itself: where is the boundary between image formation and reality, how are versions of 'realities' visualised, and how do we look at the world in layered realities?

The works are inventive constructions of an (un)known reality. Reflections on the unsayable, the indefinable nature of life forms, intuition and time. They activate the capacity to imagine that everything we see can also be different (such as opening doors and windows that do 'not yet' exist, or mirrors into which we do not look). At the same time, they highlight underlying behavioural patterns of body language and social power relations.

Perception Is Touching 'Reality' from a Distance

Als een serieus spel met onzekerheid zijn de beelden zowel vertrouwd als mysterieus. De textuur van licht, kleur, vorm, lijn, tonaliteiten en verf wordt een transparante huid, alsof het oppervlak ademt. De fysionomie van het beeld ontvouwt zichzelf met een open einde – in de transitionele ruimte van een picturale wereld. Het zijn vereenvoudigde, adequate beelden, die als visuele vragen bijblijven.

Schilderen is het ontdekken van de poreuze grenzen van de realiteit: ontmoetingen met het onbekende, het ongewone in het ogenschijnlijk gewone, voorbij het automatisme (dat we dagelijks ervaren en dus niet meer bewust waarnemen). Er is een intense aandacht voor dingen die verder gaat dan een eerste blik – voorbij het reële en het conceptuele is er het ‘nog niet’, een impliciet gevoel van het mogelijke in het aanwezige.

Ik werk met beelden om de ambiguïteit tussen zien en begrijpen te visualiseren. In het schilderproces laat ik figurale en conceptuele elementen op een synesthetische en filmische manier op elkaar inwerken. Het geschilderde momentum roept de suggestie op van een zintuiglijke heroriëntatie – een samensmelting van intermedialiteit. Wanneer twee of meer media conceptueel versmelten, worden ze intermedia.

Realiteit is datgene wat zich verzet tegen representatie. Daarom fungeren de schilderijen als een enigsmatisch keerpunt, van *déjà vu* naar *jamaïs vu* – als de sporen van een nagloed geven ze een grensoverschrijdend perspectief aan het feit dat de wereld bestaat.

**Het mysterie van de
realiteit is het zichtbare,
niet het onzichtbare**

As a serious play with uncertainty, the images are both familiar and mysterious. The texture of light, colour, shape, line, tonality and paint becomes a transparent skin, as if the surface breathes. The physiognomy of the image unfolds itself open-ended – in the transitional space of a pictorial world. They are simplified, adequate images, which remain as visual questions.

To paint is to explore the porous boundaries of reality: encounters with the unknown, discovering the unusual *in* the apparently ordinary, beyond the automatism (which we experience daily and thus no longer consciously perceive). There's an intense attention for things beyond a first glance – beyond the real and the conceptual there is the 'not yet', an implicit sense of the possible *in* the present.

I work with images to visualise the ambiguity between seeing and understanding. In the painting process I allow figural and conceptual elements to interact in a synaesthetic and cinematic way. The painted momentum evokes the suggestion of a sensorial re-orientation – a fusion of intermediality. When two or more media are conceptually fused, they become intermedia.

Reality is that which resists representation. That's why the paintings act as an enigmatic turning point, from *déjà vu* to *jamais vu* – like the traces of an after-glow, they provide a crossover perspective on the fact that the world exists.

The Mystery of Reality Is the Visible, Not the Invisible

Schilderijen

Paintings

Spreekt over de werkelijkheid wekt de indruk dat we het allemaal eens zijn over 'wat in werkelijkheid is'. Er zou zo iets als een objectieve realiteit schuilgaan achter onze waarneming. Maar bestaat er wel een externe fysieke werkelijkheid onafhankelijk van ons mensen? Wat is het werkelijkheidsgehalte van de wiskundige vergelijkingen waarmee de theoretische fysica goochelt? Vaagheid en onzekerheid zijn blijkbaar een kenmerk van wat wij werkelijkheid noemen. Onze moderniteit is de scholastische connotatie lang ontgroeid, waarbinnen *realis* nog 'behorend tot de categorie van de dingen (*res*)' betekende. De psychoanalyticus Jacques Lacan omschreef de realiteit ooit beeldend als de "grimas van het reële", waarin 'realiteit' staat voor imaginaire en symbolische voorstellingen, tegenover het 'reële' voor het onkenbare en ontoegankelijke. Het is met name in dat heen en weer, in die grijze zone tussen de realiteit en het reële, waar de schildergeste zijn psychisch effect bereikt. Op doek is niets wat het lijkt. De encenering van Heyrman maakt de toeschouwer tot getuige van een perceptuele switch, waarbij iets aan zijn oog ontsnapt dat hem tegelijkertijd aanstaart. In het werk *Nog niet* zien we een slanke, vrouwelijke figuur naderen vanuit een donkere achtergrond. Zij wordt kennelijk door tegenlicht gehinderd in het ontwaren van iets of iemand in de verte. Maar elke poging haar aan te kijken maakt ons tot voorwerp van haar blik. Naar het schilderij kijken onderwerpt ons aan haar blik, die in het beeld uit een ondefinieerbare duisternis opdoemt. Het is een zwarte vlek in de oogzone van het beeld van waaruit we worden aangestaard. Het is een raadselachtige asymmetrie tussen oog en blik die geen veilige, objectieve afstand schept.

Toch bestaat er nauwelijks een betere plastische uitbeelding van Walter Benjamins omschrijving van het 'aura' dan dit *not yet*: de eenmalige verschijning van een verte, hoe dichtbij ze ook is. Met andere woorden, een mens kan elders zijn. Naast de fysieke afstand die tussen ons en de dingen bestaat, is er een geleefde afstand die ons met de dingen verbindt, die voor ons gelden en bestaan en die de dingen ook onderling verbinden. In dat gestolde moment waarin de vrouwelijke figuur zich bevindt, aarzelend trippelend, in een sierlijke lichaamsstand waarin ze zich bewust blijft van haar vrouwelijkheid, blik zij vooruit en bevindt ze zich tegelijkertijd al in een 'nog niet', voorbij aan wat komen zal. Al vanaf het begin is de kijkbeweging op magische wijze bij haar doel, die begint alleen al maar doordat ze het einde anticipeert.

We zien dat ook in het werk *Taxi*. Van links beweegt het silhouet van een jongedame, bepakt en bezakt, zich een weg zoekend in de richting van de taxistandplaats. Haar donkerblauwe verschijning wordt geaccentueerd door de verticaliteit van de verlichtingspaal. Maar dit isolement verhindert niet dat haar intentie bezwijkt onder de totaliteit van een kanariegeel lichtspektakel, doorkruist van nalichten en verblindende koplampen. Haar houding vertolkt niet een beweging die volgt op een waarneming of omgekeerd. Waarneming en beweging vloeien hier in mekaar over. Deze samensmelting is een van de connotaties die met de titel van Heyrmans tentoonstelling spoort: *De poreuze grenzen van de realiteit*. Let ook op de rechterhand die geel oplicht. Als een oponthoud in het ongeduld.

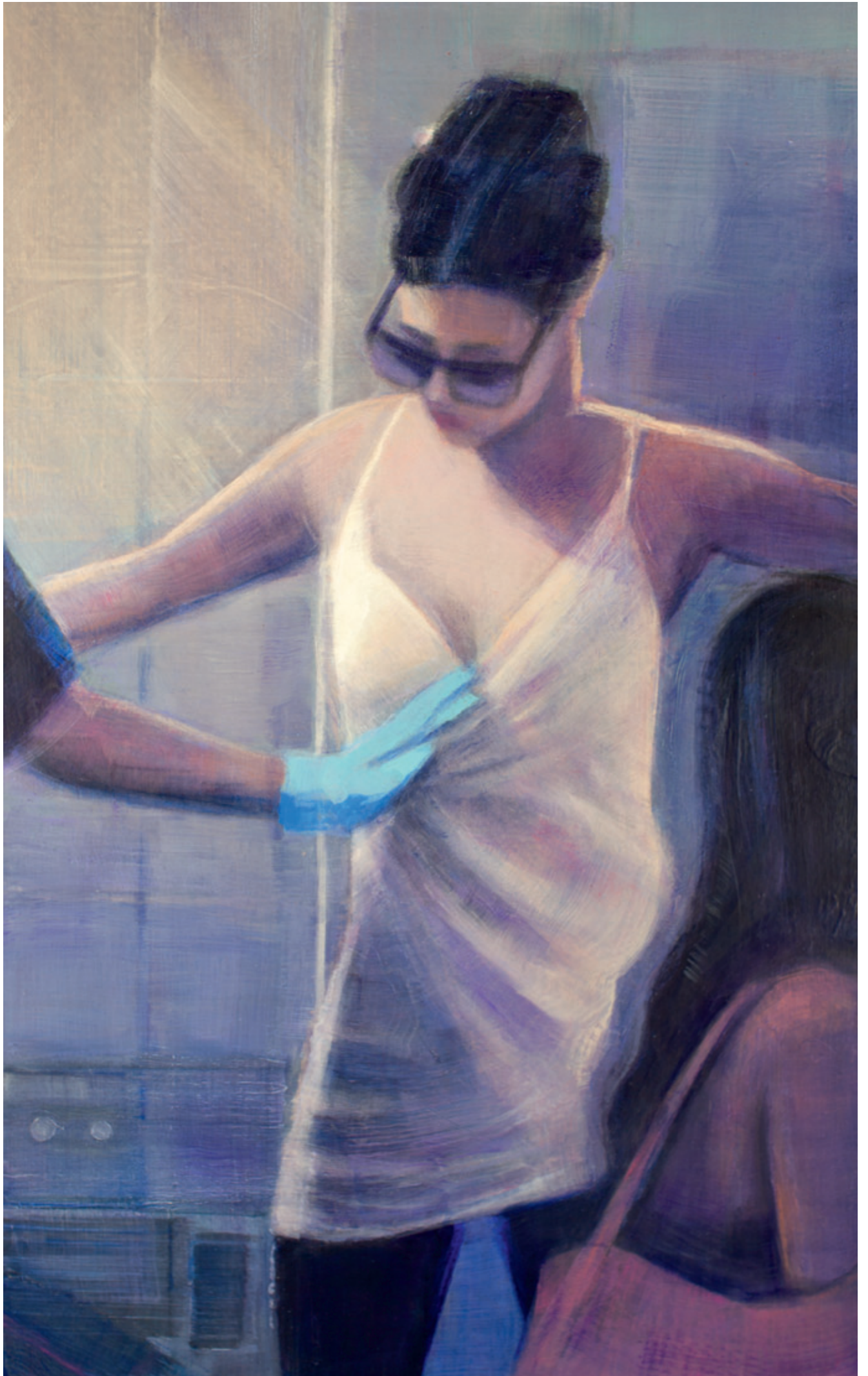
Ook in *Straatleven* domineren de contouren van een feminiene schaduwpartij

de scène. Het is coronatijd. Ze voelt nog even of haar sjaal goed zit. Rechts, links, achter haar, overal flitsen ingrediënten van de avondlijke weg naar huis aan haar voorbij. Haar lichaamshouding heeft nergens iets van een pose. Zij is niet in beeld. Zij verdwijnt in de routine van haar dagen. Wanneer zij zich in het straatbeeld verplaatst, weet zij meteen en zonder redenering dat zij langs de rand van het fietspad loopt, in de drukte van de avondspits, terwijl anonieme passagiers in de huiskamerintimiteit van hun wageninterieur aan haar passeren, en fietsers in hun flow vaart zetten. Zo wordt in haar kleine wereld ieder gebaar, iedere waarneming onmiddellijk met betrekking tot een duizendtal virtuele coördinaten gesitueerd. Het zijn elementen die haar elke avond als een vertrouwd domein omgeven, *on the road again*. Het zit in haar benen, in haar lijf en in haar hoofd als fijnmazige, intentionele draden.

Met het werk *Het gothic meisje* ontsnappen we niet aan wat zich tussen, of beter gezegd, binnen in het eenheidsbeeld van meisje en raaf afspeelt. Onwillekeurig interfereert het gedicht *The Raven* van Edgar Allan Poe, waarin een rouwende student mijmert over de dood van zijn geliefde Lenore. *Nevermore* is het antwoord van de raaf op al zijn vragen. Hoe bij Heyrman deze roofvogel met zijn alerte, uitdagende, welhaast intimiderende blik het contrapunt vormt

van haar droeve ingetogenheid. In het schilderwerk *Nevermore* van Gauguin is de raaf de duivel, die vanop de achtergrond toekijkt op een naakte slaapster. Bij Heyrman is het de vertegenwoordiging van zwarte eenzaamheid, in diepe emotie verzonken. Haar raaf is niet demonisch, spraakzaam of middernachtelijk. Eerder een vervloeiing met haar wezen. Het is een poreusheid in de veruiterlijking van haar innerlijk. De psychoanalyse heeft ook nooit de dynamiek van het bewuste en het onbewuste begrepen als een buitenzintuiglijk verkeer tussen twee afzonderlijke werelden. Het onbewuste ligt meer op het puntje van de tong dan in een diep verscholen ontoegankelijkheid. Wat zich geestelijk aan het oordeel van de ander lijkt te willen onttrekken, vibreert kennelijk mee aan de oppervlakte. In de vermeende diepte van onze innerlijkheid worden we geconfronteerd met het verlangen van en naar de ander in ons. Het is de hechting aan iets wat ons vreemd is. Hoewel geen mens kan binnendringen in de imaginaire intimiteit van het gothic meisje, is het dat onwezenlijke buiten waar haar raaf zich op richt.

In de beeldwereld van Dr. Hugo Heyrman treedt er een mysterieuze zin voor het voetlicht die onderhuids aanwezig is in het stedelijk weefsel. Hij vindt die op elke straathoek terug als een particuliere evidentie, zonder dat die ook

Colofon / Colophon

Dit boek wordt uitgegeven naar aanleiding van de tentoonstelling *De poreuze grenzen van de realiteit*, die loopt van 16 september tot 5 november 2023 in Galerie De Zwarte Panter, Antwerpen.

This book was published on the occasion of the exhibition *The Porous Boundaries of Reality*, at Galerie De Zwarte Panter, Antwerp, 16 September – 5 November 2023.

Er verschijnt tevens een bibliofiele editie in een foedraal met een origineel werk van Dr. Hugo Heyrman in een oplage van 15 exemplaren, genummerd van 1 tot 15, uitgegeven door de Vrienden van De Zwarte Panter en uitgevoerd door Atelier Jansen.

A boxed collector's edition has also been published, including an original artwork by Dr. Hugo Heyrman, with 15 copies numbered 1 to 15, edited by the Vrienden van De Zwarte Panter and made by Atelier Jansen.

Werken / Works

© Dr. Hugo Heyrman, 2023

Foto's (tenzij anders vermeld) / Photographs (unless otherwise stated)

© Archief Dr. Hugo Heyrman

Teksten / Texts

Dr. Hugo Heyrman

Joannes Késenne, Phd Psychology of Art

Eindredactie / Copy-editing

Jan Haeveryans (Nederlands / Dutch)

Derek Scoins (Engels / English)

Projectcoördinatie / Project management

Sofie Meert

Hadewych Van den Bossche

Vormgeving / Design

Thomas Soete

Druk / Printing

die Keure, Brugge / Bruges

Inbinding / Binding

Sepeli, Evergem

Uitgever / Publisher

Gautier Platteau

ISBN 978 94 6466 672 4

D/2023/11922/55

NUR 642

© Hannibal Books, 2023

www.hannibalbooks.be

HANNIBAL

BOOKS

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft geprobeerd voor alle teksten, foto's en afbeeldingen de wettelijke voorschriften inzake copyright toe te passen. Wie meent nog rechten te kunnen laten gelden wordt verzocht zich tot de uitgever te richten.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any other information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the publisher.

Every effort has been made to trace copyright holders for all texts, photographs and reproductions. If, however, you feel that you have inadvertently been overlooked, please contact the publisher.

Coverbeeld / Cover image

Taxi, 2022, acryl op doek / acrylic on canvas, 140 × 100 cm

In samenwerking met /

In collaboration with

Galerie De Zwarte Panter

www.dezwartepanter.com

